

Sygn. akt III S 5/13

POSTANOWIENIE

Dnia 22 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Zofia Rybicka - Szkibiel (spr.)
Sędziowie:	SSA Urszula Iwanowska del. SSO Beata Górską

po rozpoznaniu w dniu 22 maja 2013 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy **R. Ż.**

przeciwko **Sądowi Okręgowemu w Szczecinie VII Wydziałowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych**

na skutek skargi na przewlekłość postępowania toczącego się przez Sądem Okręgowym w Szczecinie VII Wydziałem Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie o sygn. akt VII U 3068/12

p o s t a n a w i a :

oddalić skargę.

SSA Urszula Iwanowska SSA Zofia Rybicka-Szkibiel del. SSO Beata Górską

Sygn. akt III S 5/13

UZASADNIENIE

R. Ż. w dniu 12 marca 2013 r. wniósł o stwierdzenie przewlekłości postępowania sądowego w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Szczecinie, sygn. akt VII U 3068/12 z odwołania ubezpieczonego od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA w W. i zasądzenie od Skarbu Państwa z tytułu stwierdzenia naruszenia prawa do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki kwoty 20000 zł zadośćuczynienia. W uzasadnieniu podniósł, że w następstwie zaskarżonej decyzji został pozbawiony znaczącej części przysługującego mu świadczenia emerytalnego, bowiem od dnia 1 stycznia 2010 r. uległo ono obniżeniu z 53 % do 35 %. Jednocześnie zostało stronie ograniczone prawo do dodatkowego zatrudnienia, poprzez wyznaczenie kwoty dopuszczalnego wynagrodzenia.

Prezes Sądu Okręgowego w Szczecinie nie ustosunkował się do skargi.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje.

Po analizie akt sprawy VII U 3068/12 pod kątem oceny czy w świetle art. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr

179, poz. 1843), nastąpiła przewlekłość postępowania, Sąd Apelacyjny uznał, że zgłoszone przez skarżącego żądanie stwierdzenia przewlekłości postępowania w przedmiotowej sprawie jest bezzasadne.

Na podstawie akt sprawy VII U 3068/10 Sąd Apelacyjny ustalił przebieg postępowania, z którego wynika, że w decyzji z dnia 13 listopada 2009 r. Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA na podstawie art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. nr 24 poz. 145) dokonał ponownego ustalenia wysokości świadczenia R. Ż.. W dniu 11 grudnia 2009 r. R. Ż. wniósł odwołanie od powyższej decyzji do organu emerytalnego – Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA, który przekazał to odwołanie wraz z odpowiedzią do Sądu Okręgowego XIII Wydziału Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie w dniu 16 lipca 2010 r. W piśmie z dnia 16 stycznia 2012 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zwrócił się do IPN Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Biura Archiwizacji Dokumentów z prośbą o nadesłanie w terminie 30 dni szczegółowej informacji o przebiegu służby odwołującego się w organach bezpieczeństwa państwa, w szczególności wskazanie, w jakich okresach odwołujący się pełnił służbę oraz na jakim stanowisku i w jakim okresie. Odpowiedź ww. organu wpłynęła do Sądu Okręgowego w Warszawie w dniu 7 marca 2012 r. W dniu 25 maja 2012 r. organ emerytalny złożył do akt sprawy sądowej wnioski o przekazanie niniejszej sprawy do rozpoznania przed Sąd Okręgowy w Szczecinie. R. Ż. złożył w piśmie z dnia 12 czerwca 2012 r. oświadczenie o wyrażeniu zgody na przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Szczecinie. Postanowieniem z dnia 14 czerwca 2012 r. Sąd Okręgowy w Warszawie XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Szczecinie Wydziałowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych gdzie wpłynęła dnia 21 sierpnia 2012 r. Zgodnie z zarządzeniem Przewodniczącego Sądu Okręgowego z dnia 10 października 2012 r. został wyznaczony termin rozprawy na dzień 5 grudnia 2012 r., na którym nie stawiły się prawidłowo zawiadomione strony procesu i Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowił odroczyć rozprawę na dzień 10 kwietnia 2012 r., celem uzupełnienia materiału dowodowego. W piśmie procesowym z dnia 10 grudnia 2012 r. R. Ż. domagał się doręczenia mu pisemnego uzasadnienia wyroku. W dniu 13 grudnia 2012 r. został doręczony odwołującemu się odpis odpowiedzi na odwołanie organu emerytalnego wraz z pouczeniem i zawiadomienie o terminie rozprawy. Natomiast w dniu 7 stycznia 2013 r. doręczono odwołującemu się informację, że wyrok w sprawie jeszcze nie zapadł wraz ze zobowiązaniem do oświadczenia czy w związku z tym podtrzymuje wniosek o uzasadnienie wyroku. W piśmie z dnia 11 stycznia 2013 r. odwołujący się cofnął swój wniosek o doręczenie uzasadnienia wyroku. W dniu 12 marca 2013 r. R. Ż. złożył w Sądzie Okręgowym w Szczecinie skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. W związku ze złożoną skargą Przewodniczący Sądu Okręgowego w Szczecinie odwołał rozprawę wyznaczoną na dzień 10 kwietnia 2013 r., o czym powiadomiono strony procesu.

Sekwencja powyższych zdarzeń, przy uwzględnieniu specyfiki przedmiotu sporu, zdaniem Sądu Apelacyjnego prowadzi do wniosku, że nie można stwierdzić przewlekłości postępowania w tej sprawie rozpoznawanej przez Sąd Okręgowy w Szczecinie od 21 sierpnia 2012 r.

Zasady i tryb wnoszenia oraz rozpoznania skargi strony, której prawo do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki zostało naruszone na skutek działania lub bezczynności sądu reguluje ustawa z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843 ze zm.), zwana dalej ustawą. Z art. 2 ustawy wynika, że strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż jest to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, przy czym dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty sprawy.

Pojęcie prawne przewlekłość w każdym przypadku musi być odnoszone do konkretnych realiów i podjętego trybu postępowania. W przypadku postępowania sądowego musi być do niego adekwatne i uwzględniać realia funkcjonowania sądów, na które to realia składa się przede wszystkim ilość i rodzajowość rozpoznawanych spraw, ale też charakter podejmowanych przez sądy czynności, za którymi stoją interesy konkretnych podmiotów i które tym samym wymagają analizy, namysłu i rozważań. Sprawność postępowania sądowego w żadnym razie nie może oznaczać za usprawiedliwione oczekiwania strony, że tuż po zainicjowaniu sporu zostaną podjęte natychmiastowe czynności prowadzące wprost do wydania wyroku zgodnego z żądaniem strony. Tego rodzaju oczekiwanie przeczy istocie procesu sądowego, gdy to rzeczą sądu jest wszechstronne rozważenie racji obu stron. Zatem stanowczo należy podkreślić, że jedynie nadmierne odstępstwa od czasu zwyczajowo koniecznego do wykonania określonych prac i procedur mogą być uznawane za tworzące stan nieuzasadnionej zwłoki. (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 15 kwietnia 2013 r., sygn. akt III S 4/13).

Z utrwalonego w judykaturze poglądu wynika, że skarga na przewlekłość postępowania ma charakter wstępny i stanowi doraźną interwencję przeciwdziałającą trwającej przewlekłości postępowania. Jej funkcją jest przede wszystkim wymuszenie nadania sprawie odpowiedniego biegu, czemu służy zarówno samo stwierdzenie przewlekłości postępowania (art. 12 ust. 2 ustawy), jak też możliwość zalecenia podjęcia przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie (art. 12 ust. 3 ustawy). Skarga ma zapewnić szybką reakcję na trwającą zwłokę w czynnościach sądu (por. mającą moc zasady prawnej uchwałę siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2004 r., III SPP 42/04, OSNP 2005 nr 5, poz. 71). Skarga na przewlekłość postępowania zasługuje więc na uwzględnienie tylko wtedy, gdy przy prawidłowym zachowaniu się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania, sąd mimo przeciętnego stopnia faktycznej i prawnej zawilości sprawy, przez swą nieterminowość lub nieprawidłowość podejmowanych czynności, nie wydał rozstrzygnięcia co do istoty sprawy w rozsądnym terminie.

Postępowanie ze skargi ma na celu ochronę konstytucyjnego prawa człowieka do rozpoznania jego sprawy bez uzasadnionej zwłoki, nie jest natomiast instrumentem do kontroli decyzji wydanych w toku tej sprawy. Dlatego stosownie do przedmiotu skargi, jej rozpoznanie nie może wykraczać poza kontrolę sprawności postępowania. W konsekwencji niezadowolenie strony z przebiegu postępowania i treści podejmowanych decyzji procesowych nie czyni skargi zasadną, jeśli jednocześnie nie występuje zwłoka w postępowaniu.

Sąd Apelacyjny oceniając, czy w niniejszej sprawie doszło do przewlekłości postępowania miał na uwadze kryteria, o których mowa w przywołanym art. 2 ust. 2 ustawy o skardze dostrzegając przy tym, że ustawa nie określa wprost jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. Uwzględniając przedstawione powyżej kalendarium czynności w sprawie z odwołania R. Ż. Sąd Apelacyjny uznał, iż nie można Sądowi Okręgowemu zarzucić przewlekłości postępowania, albowiem wszystkie czynności były podejmowane przez Sąd bez nadmiernej zwłoki. Kontrolna analiza akt postępowania w sprawie daje podstawę do stwierdzenia, że w toku postępowania nie doszło do uchybień w zakresie sprawności postępowania sądowego, na który miałby wpływ sąd. Przede wszystkim zaznaczenia wymaga, że odwołujący się dobrowolnie wyraził zgodę na przekazanie sprawy do Sądu Okręgowego w Szczecinie, nie sprawdzivszy wcześniej jaki może być chociażby przypuszczalny termin wyznaczenia rozprawy w tym Sądzie i bezpodstawnie założył, że termin ten będzie wcześniej niż w grudniu 2012 r. Należy przypuszczać, że najprawdopodobniej w grudniu 2012 r. sprawa zostałaby zakończona przed Sądem, w którym zainicjowano postępowanie, gdyby nie decyzja ubezpieczonego o przekazaniu sprawy. Należy nadto zaznaczyć, że Sąd Okręgowy w Szczecinie po wpłynięciu niniejszej sprawy w czasie urlopów większości sędziów, po okresie niezbędnym do zapoznania się ze sprawą wyznaczył termin rozprawy, o którym prawidłowo zawiadomił strony procesu. Pomimo prawidłowego zawiadomienia żadna ze stron nie stawiła się na rozprawie. Przedmiot sporu, wobec niestawiennictwa stron, uzasadniał natomiast postanowienie Sądu o odroczeniu rozprawy na kolejny termin, celem uzupełnienia materiału dowodowego. Kolejny termin rozprawy wyznaczony zaś został zgodnie z obowiązującym w sądzie terminarzem rozpoznawania spraw i nie był zbyt odległy. W związku z tym, że w momencie niemal masowego wpływu do Sądu Okręgowego w Szczecinie spraw o tożsamym przedmiocie, przekazanych zgodnie z wnioskami stron postępowania z Sądu Okręgowego w Warszawie, decernaty sędziów w VII Wydziale Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

sięgały około 400 spraw (w sierpniu 2012 r.) do nawet 500 (w grudniu 2012 r.), wyznaczenie najbliższego drugiego terminu rozprawy na wiosnę 2013 r. nie może świadczyć o przewlekłym działaniu tego Sądu (por. wyjaśnienie do skargi dot. przewlekłości postępowania Przewodniczącej VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Okręgowego w Szczecinie).

Sąd Apelacyjny podziela przy tym pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Krakowie w postanowieniu z dnia 1 października 2008 r., II S 6/08, KZS 2008, nr 11, poz. 70, że nie można oczekiwać rozpoznania sprawy niezwłocznie po jej wniesieniu. Żadne społeczeństwo nie byłoby bowiem w stanie utrzymać tak dużej ilości sędziów, jaka byłaby ku temu niezbędna. Fakt, że dana sprawa nie jest w danym momencie rozpoznawana, nie oznacza bezczynności Sądu, który przecież w tym czasie rozpoznaje inne sprawy. Niemożliwe jest rozpoznawanie wszystkich spraw jednocześnie, są one rozpoznawane według kolejności ich wpływu, co wyraźnie nakazuje Regulamin urzędowania sądów powszechnych, wskazując w § 48, iż sprawy rozpoznawane są według kolejności ich wpływu do sądu. W postanowieniu Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 10 stycznia 2013 r., II S 33/12, LEX nr 1246709 wskazano, że Sąd ma obowiązek rozpoznania bez nieuzasadnionej zwłoki wszystkie wniesione sprawy co oznacza, że nie można całkowicie abstrahować od obciążenia sędziego pracą. Należy przy tym zwrócić uwagę, że sprawa skarżącego, była 3068 sprawą w repertorium U, co oznacza, że wszystkie sprawy, które wpłynęły przed nią, miały prawo być wcześniej rozpoznane. Co ważne repertorium U jest jednym z wielu repertoriów w wydziałach pracy i ubezpieczeń społecznych. Rozpoznając zatem skargę na przewlekłość postępowania sądowego, przez pryzmat kryteriów wyrażonych w art. 2 cytowanej wyżej ustawy nie można abstrahować od realiów funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości w danym kraju i faktycznej wydolności tego systemu. Ocena zarzutu przekroczenia rozsądnego terminu do rozpatrzenia sprawy nie może bowiem nie uwzględniać przeciętnego czasu oczekiwania na rozpoznanie sprawy w prawidłowo funkcjonującym sądzie (por. post. NSA W-wa, 2009-12-08, II GPP 5/09, LEX nr 621178).

Sąd Apelacyjny miał nadto na względzie, że brak orzeczenia w tej sprawie faktycznie nie pozbawia ubezpieczonego środków do życia albowiem przedmiot postępowania dotyczy wysokości świadczenia nie zaś prawa do niego. R. Ź. otrzymuje świadczenie emerytalne, a niniejszy proces dotyczy jedynie niewielkiej jego części.

Biorąc wszystko powyższe pod uwagę stwierdzić trzeba, że okres, jaki upłynął od złożenia odwołania do wniesienia skargi na przewlekłość postępowania nie świadczy o tym, iż nastąpiła zwłoka w tym postępowaniu. W efekcie, skarga R. Ź. podlegała oddaleniu w oparciu o art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki.

SSA Urszula Iwanowska SSA Zofia Rybicka-Szkibiel del. SSO Beata Górńska